

Preduzetnički informatior

Jul/1-2012

PRAVO ZAPOSLENOG NA GODIŠNJI ODMOR

Pravo zaposlenog na godišnji odmor regulisano je odredbama člana 68. do 76. i člana 114. Zakona o radu.

Pravo na korišćenje godišnjeg odmora za kalendarsku godinu u punom trajanju ima zaposleni posle šest meseci neprekidnog rada (kontinuiran rad sa prekidima do 30 radnih dana).

Zaposleni ima pravo na godišnji odmor u kalendarskoj godini u trajanju utvrđenom ugovorom o radu i opštim aktom, a najmanje 20 radnih dana. Zakonski minimum se uvećava po osnovu doprinosa na radu, uslova rada, radnog iskustva, stručne spreme zaposlenog i drugih kriterijuma utvrđenih opštim aktom ili ugovorom o radu.

Godišnji odmor za kalendarsku godinu može se koristiti tokom cele godine u celini ili u delovima. U slučaju da se koristi u delovima, prvi deo se koristi najmanje u trajanju od tri sedmice u toku kalendarske godine, a drugi deo do 30. juna naredne godine. Zaposleni mora da iskoristi prvi deo godišnjeg odmora u toku kalendarske godine, odnosno da započne da koristi godišnji odmor u kalendarskoj godini, jer ukoliko ga ne iskoristi gubi pravo na korišćenje godišnjeg odmora. Zaposleni koji zbog korišćenja porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege novorođenog deteta i zbog posebne nege deteta nisu iskoristili godišnji odmor u celini ili delimično imaju pravo da ga u celini ili u preostalom delu iskoriste u narednoj kalendarskoj godini, do 30. juna.

Poslodavac odlučuje o vremenu korišćenja godišnjeg odmora, uz prethodnu konsultaciju sa zaposlenim. Poslodavac dostavlja rešenje o korišćenju godišnjeg odmora zaposlenom najkasnije 15 dana pre datuma određenog za početak korišćenja godišnjeg odmora. Ukoliko poslodavac ne dostavi rešenje zaposlenom, smatra se da mu je uskratilo pravo na korišćenje godišnjeg odmora.

Novčanom kaznom od 400.000 do 600.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica, odnosno novčanom kaznom od 100.000 do 300.000 dinara za prekršaj preduzetnik ako zaposlenom uskrati pravo na godišnji odmor.

Sadržaj Preduzetničkog informatiora:

- 1** Pravo zaposlenog na godišnji odmor
strana
- 2** Naknada zarade za vreme korišćenja
godišnjeg odmora
strana Naknada štete za neiskorišćeni godišnji
odmor

- 3** Stari umetnički zanati, odnosno poslovi
strana domaće radinosti
- 5** Stari zanati i domaća radinost
strana - Paušalno oporezivanje -

NAKNADA ZARADE ZA VREME KORIŠĆENJA GODIŠNJEG ODMORA

Prema članu 114. Zakona o radu, za vreme odsustvovanja sa rada zbog korišćenja godišnjeg odmora zaposleni ima pravo na naknadu zarade, u visini prosečne zarade u prethodna tri meseca, (pre meseca u kome je zaposleni započeo da kosi odsustvo sa rada), u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu. U osnov za obračunavanje naknade zarade za vreme korišćenja godišnjeg odmora ulaze sva primanja koja u smislu člana 105. stav 3. Zakona o radu čine zaradu, i to:

- isplaćena zarada po satu za efektivne sate rada u prethodna tri meseca, deo zarade po osnovu radnog učinka, nagrade, bonusi, stimulacija i slično;
- uvećanje zarada, isplaćenih u prethodna tri meseca po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, minulog rada i drugih uvećanja propisanih opštim aktom poslodavca;
- druga primanja koja imaju karakter zarade a koja su u prethodna tri meseca isplaćena (topli obrok, regres, terenski dodatak, dodatak za odvojen život i druga davanja zaposlenima koja imaju karakter zarade).

Za utvrđivanje prosečne zarade u prethodna tri meseca uzimaju se samo radni sati koje je zaposleni efektivno proveo na radu u ta tri meseca.

Isplaćene naknade zarada u prethodna tri meseca (za vreme bolovanja, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva i dr.), kao ni sati odsustvovanja za koje je isplaćena naknada ne ulaze u zbir zarade koja čini osnov za utvrđivanje visine naknade zarade. Za utvrđivanje prosečne zarade u prethodna tri meseca uzimaju se samo radni sati koje je zaposleni efektivno proveo na radu u ta tri meseca.

Pošto se u osnov za utvrđivanje naknade zarade uzimaju sva primanja koja je zaposleni ostvario za vreme provedeno na radu u prethodna 3 meseca, potrebno je utvrditi i ukupno ostvarene efektivne sate rada u prethodna tri meseca (redovne, prekovremene, noćne, sate rada na dan praznika), kako bi se utvrdila prosečna zarada u prethodna 3 meseca po radnom satu.

Pod zaradom u smislu člana 105. stav 2. Zakona o radu, smatra se zarada koja sadrži porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade.

Na naknadu zarade za godišnji odmor ne obračunava se minuli rad, jer je isti već uključen u visinu naknade. Zaposlenom, kome u prethodna tri meseca nije isplaćivana zarada, već naknada zarade (npr. bolovanje), a u mesecu u kojem se vrati na rad koristi godišnji odmor, obračun naknade zarade se vrši na osnovicu, koju čini ugovorena osnovna zarada po ugovoru o radu, koju bi zaposleni primio da je radio, uvećan za minuli rad.

Zaposleni, ako je u prethodna tri meseca delimično radio, delimično odsustvovao sa posla (bolovanje, godišnji odmor itd.), a koristi godišnji odmor u tekućem mesecu, kao osnov za obračun naknade za godišnji odmor uzimaju se efektivni sati rada i obračunata, isplaćena zarada. U osnovicu naknade ne uzimaju se ni sati ni iznosi naknade zarade.

NAKNADA ŠTETA ZA NEKORIŠĆENI GODIŠNJI ODMOR

Zaposleni ne može da se odrekne prava na godišnji odmor. Ako je poslodavac doneo rešenje o godišnjem odmoru, ali zbog krivice poslodavca zaposleni nije mogao da koristi godišnji odmor, zaposlenom pripada naknada štete za neiskorišćeni godišnji odmor u visini prosečne mesečne zarade u prethodna tri meseca, kao i regres utvrđen ugovorom o radu ili opštim aktom poslodavca. Na ova primanja prilikom isplate

plaćaju se porez i doprinosi kao na zarade, ako je zaposleni još u radnom odnosu kod poslodavca. U slučaju, da zaposleni više nije u radnom odnosu kod poslodavca, prilikom isplate naknade štete i regresa, obračunava se porez na druge prihode po stopi od 20%, po odbitku 20% normiranih troškova, bez plaćanja socijalnih doprinosa uz podnošenje Obrasca PP OPJ-8 i Specifikacija poreza.

STARI I UMETNIČKI ZANATI, ODNOSNO POSLOVI DOMAĆE RADINOSTI

Pravna regulativa

Donet je novi Pravilnik o određivanju poslova koji se smatraju starim i umetničkim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti, načinu sertifikovanja istih i vođenju posebne evidencije izdatih sertifikata koji je objavljen u "Službenom glasniku RS" br. 56/2012, a stupio je na snagu 13.06.2012. godine.

Ovim Pravilnikom bliže se određuju poslovi koji se smatraju umetničkim i starim zanatima, odnosno poslovi domaće radinosti, kao i način sertifikovanja istih i vođenje posebne evidencije izdatih sertifikata.

Starim zanatima smatraju se poslovi izrade i dorade predmeta na način, pod uslovima i od materijala kojima se čuva i održava izraz tradicionalnog narodnog stvaralaštva.

Starim zanatima smatraju se: lončarski (grnčarski), crepuljarski; kazandžijski (kotlarski); kolarski; bačvarski, pinterski i kačarski; tkački (tkanje na ručnom razboju ćilima, tepiha, krpara, platna, svile i dr.); terzij-sko-abadžijski; izrada narodnih nošnji; jorgandžijski; oštrački (brusački); kovačko-potkivački; izrada zvona svih vrsta (zvonolivački) i praporaka; opančarski; kožarski (tabački); kožuharski (ćurčijski); krznarski; saračko-sedlarski (ručni duborez u koži, presovanje u koži i sl.); drvodeljski; klomparski i izrada nanula; ručna izrada unikatne obuće iz obućarskog zanata; sajdzijiski (popravka, održavanje i ručna izrada delova za satove i časovnike); asurdžijski; papudžijski; mutavdzijiski; vuno-vlačarski (drndarski); užarski; kamenorezački (klesarski) i ručna obrada i izrada predmeta od prirodnog i veštačkog kamena; korparsko-pletarski i izrada predmeta od like, rogoza, komušine, rafije, slame, trske, site i sl.; voskarsko-liderski; gajtandžijski; stakloduvački; bojadžijski; sapundžijski; vlasuljarski; sitarski i rešertarski. Starim zanatima smatraju se i: pečenje kreča, ćumura i pravljenje katrana; izrada fenjera (ferala); izrada grebena za grebanje vune i kućine; izrada grebena i brda za tkanje; popravka, kalaisanje, emajliranje i cinkovanje posuda; izrada kaljeva za peći i vatrostalne opeke; izrada i restauraci-

ja narodnih muzičkih instrumenata na tradicionalan način (gusle, frule, dvojnice, gajde, okarine, violine i sl.); valjanje (stupanje) sukna i pustovanje vune; proizvodnja svile na tradicionalan način; izrada četki, metli i drugih sličnih proizvoda (od dlake, sirka, pruća, žilica i sl.); kopanje bunara; izrada mlinskih kamenova i bruseva; prepariranje i punjenje ptica i životinja; prečišćavanje perja; ručno ispiranje zlata na tradicionalan način; ručno pletenje ribarskih mreža; odžačarski; prevoz fijakerom (fijakerista); ručna izrada čamaca od drveta, na tradicionalan način; kaldrmdžijski. Starim zanatima smatraju se i zanati kojima se priprema i proizvodi hrana, na tradicionalan način i to su: bombondžijski; sodadžijski; bozadžijski; mlevenje žitarica preko vodenica - potočara; priprema biljnih proizvoda na tradicionalan način; priprema hleba pod sačem i u crepulji; medicarski; crevarski; priprema pojedinih proizvoda od mesa na tradicionalan način; priprema pojedinih proizvoda od mleka na tradicionalan način. Starim zanatima smatraju se i građevinski zanati čiji su proizvodi u celini (ili većim delom) građevinski objekti. Ovim zanatima održavaju se i/ili obnavljaju spomenici tradicionalne kulture koji su pod posebnom zaštitom države. U tom smislu starim zanatima smatraju se: gradnja i/ili rekonstrukcija u tehnici suhozida; gradnja i/ili rekonstrukcija u tehnici naboja, nabijača; gradnja i/ili rekonstrukcija tehnikom bondruka; izrada šindre (za pokrivanje kuća, privrednih zgrada i crkava brvnara); proizvodnja ćerpiča i zidanje ćerpičem.

Nastavak na 4. strani

Umetničkim zanatima smatraju se poslovi oblikovanja plemenitih materijala, kamena, metala, drveta, tekstila, stakla i drugih materijala, pri čijoj izradi dolazi do izražaja lični ukus i veština proizvođača po njegovoj zamisli ili nacrtu, odnosno po zamisli ili nacrtu drugog lica. Umetničkim zanatima smatraju se: izrada tapiserija i drugih umetničkih tkanja; umetnička obrada drveta, kamena, stakla, gline, gipsa i sličnih materijala; umetnička obrada plemenitih metala (kujundžijsko-filigranski; zlatarsko-juvelirski i sl.); obrada dragog i poludragog kamena (lomljenje, sečenje, brušenje, poliranje i dr); ručna izrada umetničkih gravura i pečata; kaligrafsko ispisivanje slova (kaligrafija); satleri (farbanje i ukrašavanje fijakera i kočija ručnim pisanjem, crtanjem grbova i sl.); umetnička izrada predmeta od kovanog gvožđa, bakra i drugih metala; slikanje na tekstu i tekstilnim vlaknima; umetnički vez; umetničko štopovanje; izrada u drvetu umetničkih predmeta, intarzija i duboreza; izrada i restauracija stilskog nameštaj i drugih sličnih stilskih proizvoda od drveta; restauracija starih i raritetnih knjiga, slika i sl.; umetnički knjigovezački zanat (umetnička obrada poveza knjiga, albuma i sl.); izrada i restauracija umetničkih fotografija;

UMETNIČKI ZANATI

konzervacija, restauracija i rekonstrukcija pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara; preparacija i konzerviranje papira, tekstila, kože, drveta, keramike, stakla, kamena, metala, zidnih i štafelajnih slika; slikanje na staklu, keramici, drvetu, kamenu, jajima, tikvama i sličnim predmetima i materijalima; izrada sobnih i drugih svetiljki i senila; ručna izrada ukrasnih i umetnički oblikovanih predmeta od papira i kartona; umetnička izrada, odnosno dorada sakralnih i drugih ukrasnih i upotrebnih predmeta i ikonopisa, pozlaćivanjem - ručnim oblikovanjem i nanošenjem zlatnih listića (pozlatarstvo); umetnička izrada nakita od metala (osim plemenitih), klirita, stakla, štrasa i sličnog materijala; umetnička izrada vitraža; modisterijski zanat (ručna izrada šešira i drugih vrsta kapa sa pratećim detaljima i ručna izrada rukavica); krojenje i šivenje sceniskih kostima; ručna izrada lutki od različitih materijala za lutkarska pozorišta i sl. (lutkarski zanat); ručna izrada umetnički oblikovanih maketa (brod, krst i sl.) u staklenim flašama i sličnim ambalažama i drugih umetnički oblikovanih suvenira; oružarski zanat za izradu kopija nefunkcionalnog oružja prema postojećim muzejskim uzorcima vatrenog i hladnog oružja, kao i prateće opreme za to "oružje".

Domaća radinost

Domaćom radinošću smatraju se poslovi izrade i dorade predmeta kod kojih preovlađuje ručni rad i koji imaju estetsko obeležje izraženo narodnom umetnošću.

Domaćom radinošću smatraju se: pletenje; kukičanje - heklanje i necovanje (izrada čipke, stolnjaka, ukrasnih detalja, odevnih predmeta i sl.); vez raznih tekstilnih proizvoda; premotavanje i upredanje (cvirnovanje) konca i vune; izrada suvenira; izrada predmeta sa narodnim vezom; izrada proizvoda drvene domaće galanterije (vretena, preslice, oklagije, drvena korita, karlice, činije i sl.); ručna izrada predmeta od sitnih otpadaka od kože i tekstila (pačvork), klirita i sličnih materijala.

Način sertifikovanja proizvoda

Navedeni proizvodi, pored deklaracija i oznaka propisanih posebnim propisima za tu vrstu proizvoda mogu biti posebno označeni nazivom "proizvod starog zanata", "proizvod umetničkog zanata", "proizvod domaće radinosti" i stilizovanom oznakom otvorene šake, koje se vrši na osnovu prethodno pribavljenog sertifikata Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja.

Ukoliko su predmeti starih zanata istovremeno i predmeti opšte upotrebe namenjeni za javnu potrošnju, isti moraju biti snabdeveni i ispravom proizvođača da na osnovu laboratorijskih ispitivanja odgovaraju propisima o zdravstvenoj ispravnosti.

Ukoliko je hrana kao proizvod starih zanata namenjena za javnu potrošnju, ista mora biti snabdevena i ispravom proizvođača da na osnovu laboratorijskih ispitivanja odgovara propisima o bezbednosti hrane. Postupak sertifikacije se pokreće zahtevom (koji nema posebno propisanu formu) registrovanog privrednog subjekta. Zahtev se podnosi Sektoru za upravne i nadzorne poslove u oblasti privrednih registara Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja, Beograd, Bulevar kralja Aleksandra broj 15.

Nastavak na 5. strani

Uz zahtev se prilažu potrebni dokazi (fotokopija rešenja o registraciji u Registru privrednih subjekata Agencije za privredne registre, podaci o zaposlenima ukoliko ih ima i dokaz o uplati administrativne takse). Uslov za započinjanje postupka sertifikacije jeste da je preduzetnik odnosno drugi subjekt aktivan, kao i da sertifikovanje traži za delatnost, koja je registrovana kao pretežna u sedištu subjekta, ili u prostoru van sedišta (izdvojeno mesto preduzetnika), odnosno u prostoru registrovanog ogranka pravnog lica.

Kada je u pitanju preduzetnik navedeni poslovi se obavljaju i proizvodi izrađuju od strane preduzetnika lično-neposredno. Ukoliko za preduzetnika rade i druga lica, ista lica moraju biti u radnom odnosu kod preduzetnika ili angažovana od strane preduzetnika po drugom osnovu u skladu sa zakonom. U tom smislu, potrebno je da se uz zahtev dostave i dokazi o tako angažovanim licima. Kada je u pitanju privredno društvo, odnosno zanatska zadruga, tada se prilažu dokazi o zaposlenima u tom privrednom društvu, odnosno zadrugarima u zadruzi, koji rade na poslovima neposredne izrade proizvoda za koje se traži sertifikacija.

Predstavnici Ministarstva, izlaskom na lice mesta, vrše neposredan uvid (terenska kontrola) u način izrade proizvoda privrednog subjekta, nakon čega se, ukoliko su ispunjeni svi propisani uslovi, kao i uslovi struke za konkretne delatnosti izdaje sertifikat u formi zvaničnog dokumenta državnog organa. Izdati sertifikati važe deset godina od dana izdavanja.

Izdati sertifikat se upisuje u posebnu Evidenciju izdatih sertifikata koju vodi Sektor za upravne i nadzorne poslove u oblasti privrednih registara Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja. Podaci iz Evidencije evidentiraju se u nadležnom registru Agencije za privredne registre i objavljuju na internet stranici Agencije. Nosioc poljoprivrednog gazdinstva sa potvrdom o aktivnom statusu u Registru poljoprivrednih gazdinstava koju je izdalo Ministarstvo finansija-Uprava za trezor, ne može pokrenuti isti postupak niti biti nosilac sertifikata. Isto se odnosi i na različita udruženja, kao neprofitne organizacije koja imaju status pravnog lica, ali ne i status privrednog subjekta.

STARI ZANATI I DOMAĆA RADINOST - PAUŠALNO OPOREZIVANJE -

Preduzetnik, koji želi da se bavi poslovima koji se smatraju starim i umetničkim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti, ako ispunjava uslove za paušalno oporezivanje, može da podnese zahtev za paušalno oporezivanje Republičkoj upravi javnih prihoda-odeljenju za utvrđivanje i naplatu javnih prihoda u opštini na čijoj je teritoriji registrovan, odnosno obavlja delatnost. Paušalno oporezivanje je propisan Zakonom o porezu na dohodak građana, u delu kojim se uređuje porez na prihod od samostalne delatnosti.

Zahtev za paušalno oporezivanje podnosi se nadležnom poreskom organu u roku od 15 dana od dana upisa u Registar Agencije za privredne registre.

Pravo na paušalno oporezivanje ne može se priznati preduzetniku:

- 1) osnivaču ortačke radnje;
- 2) koji obavlja delatnost iz oblasti: trgovine na veliko i trgovine na malo, osim održavanja i opravke motornih vozila, hotela i restorana, finansijskog posredovanja i aktivnosti u vezi s nekretninama;
- 3) u čiju delatnost ulažu i druga lica;
- 4) čiji je planirani promet kada počinje obavljanje delatnosti-veći od 3.000.000,00 dinara;
- 5) koji se opredeli za plaćanje poreza na dodatu vrednost.

Nastavak na 6. strani

Uz Zahtev se podnosi:

- Poreska prijava za akontaciono – konačno utvrđivanje poreza na prihode od samostalne delatnosti (Obrazac PPDG-1) za period: od početka obavljanja delatnosti do 31.12.tekuće godine;
- Okolnosti, zbog kojih nije u stanju da vodi poslovne knjige (osim poslovne knjige o ostvarenom prometu KPO), npr. vođenje poslovnih knjiga otežava obavljanje delatnosti;
- Podaci i okolnosti koji utiču na ostvarivanje dobiti, jer su od značaja za utvrđivanje visine paušalnog poreza (npr.mesto na kome se radnja nalazi -gradsko ili seosko područje, opremljenost radnje-oprema visoke tehnologije ili polovna zastarela oprema, površina lokala, starost osnivača i njegova radna sposobnost, broj zaposlenih radnika i angažovanih članova porodice, itd.).

Ako su ispunjeni uslovi za paušalno oporezivanje, nadležni poreski organ utvrđuje visinu paušalnog prihoda, kao osnovicu poreza na prihode od samostalne delatnosti i o tome izdaje rešenje.

Polazna osnovica za utvrđivanje visine paušalnog prihoda određuje se u odnosu na prosečnu mesečnu zaradu po zaposlenom ostvarenu u Republici u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez.

Kada je prosečna mesečna zarada u gradu, odnosno opštini gde je sedište radnje preduzetnika manja ili veća za 10% od prosečne zarade ostvarene u Republici, polazna osnovica je prosečna mesečna zarada u gradu odnosno opštini. Polazna osnovica određuje se u odnosu na prosečnu mesečnu zaradu na gore opisan način, po grupama delatnosti.

Preduzetnici se razvrstavaju po kriterijumima profitabilnosti i obima prometa u sedam grupa sa različitim procentima; od 25% do 165%. Stari zanati i domaća radinost svrstani su u prvu grupu od 25%. Preporučujemo, da se pre otpočinjanja delatnosti raspitate u Poreskoj upravi koliki bi bio paušalo oporezivi prihod u Vašem konkretnom slučaju, a na osnovu gore navednih kriterijuma.

Oslobađanje od evidentiranja prometa preko fiskalne kase

Na osnovu Uredbe o određivanju delatnosti kod čijeg obavljanja ne postoji obaveza evidentiranja prometa preko fiskalne kase ("Službeni glasnik RS" br.61/10, u daljem tekstu: Uredba): za poslove iz Pravilnika o određivanju poslova koji se smatraju umetničkim i starim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti ("Službeni glasnik RS" br.21/05 i 1/10, u daljem tekstu:Pravilnik), osim kamenorezačkog zanata iz člana 3.stav2. tačka 22) tog Pravilnika, ne postoji obaveza evidentiranja prometa preko fiskalne kase.

Háló Vajdasági Fejlesztési Alapítvány - Szabadka Vojvodanska Fondacija za razvoj "Halo" - Subotica Development Foundation of Vojvodina Háló - Subotica

Age Mamužića 11, Subotica - Szabadka

Tel.: +381 24 557 015, Fax: +381 24 555 775

office@vfhalo.eu

Izdanje podržali:

BETHLEN GÁBOR

Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Pokrajinski sekretarijat za privredu

Pokrajinski sekretarijat za
obrazovanje, upravu i nacionalne
zajednice

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

334.72

PREDUZETNIČKI informator = Vállalkozói tájékoztató /

glavni urednik Tivadar Bunford. - 2012, Jul/ 1-2012. - Subotica :

Vojvodanska fondacija za razvoj "Halo", 2012-. - 30 cm

Mesečno. - Tekst na srp. i mađ. jeziku

ISSN 2217-9623

COBISS.SR-ID 272563463